

HAC FARİZASI

M. Yaşar Kandemir

Yaşayan varlıklar maddî hayatlarını devam ettirebilmek için kendi atmosferlerine ne kadar muhtaçsa, manevi hayatın huzur ve sükûnu için de ilâhî talimata o nisbette ihtiyaç vardır.

İlk insanın ve oğullarının o günkü dünyasını ve ruhani âlem-lerini düzenlemek üzere yeryüzüne düşen ilk vahy tohumu, in-san ayağı değen mıntıkların genişleyip çoğalmasıyla orantılı olarak gelişip büyümüştür. Mukaddes vahy bayrağı son sahibinin eline geçtiği, ulaşacağı en son doruğa varıp ilelebed dalgalana-cağı zirveye dikildiği zaman, o mübarek tohum da olgunlaşıp dol-gunlaşmış, sahip olacağı güzelliğin ve mükemmelliğin son mer-halesine erişmiştir.

Mübarek vahy bayrağının her kanat çırpışıyle, dünyanın dört bucağındaki, ilâhî havayı teneffüs ederek hayat bulan gönüllerin bu hayatiyetini dünya durdukça devam ettirmesi, o can veren ruhun dünya semâlarında her an varolması, onunla can bulanları birbirine kaynaştırarak hep diri tutması gerekiyordu. İlâhi vahyin sahibi bunun için de bir kaide koydu; kaide şu idi : Allah'a bo-yun kırıp teslim olanlar arasından her yıl çeşitli kabileler, vahyin yeşerip geliştiği o mukaddes beldeye toplanacak, şekilleri farklı fakat ruhları bir bu insanlar, o mukaddes havada kalblerini kar-deşlik âb-ı hayatiyle yıkayarak yeniden dirilip can bulacaklar.

İşte bu sebepledir ki, hac mevsimi yaklaşınca yedi iklim dört bucaktaki müslümanlar arasından bazıları, mukaddes belde-ye bağlı olan gönül tellerinin ses verip inlediğini görerek büyük toplantıya davet edildiğini anlar ve yola koyulurlar. Burcu burcu vahy kokan beldeye yaklaşınca da "LEBBEYK - ALLAHÜMME LEBBEYK = Buyur Allahım, işte geldim emret Allahım!.." diye isbât-ı vücut ederler.

Hemen her zaman ve hele hac mevsimi boyunca ilâhi rah-met, bereket, feyiz ve muhabbet sağanak hâlinde önce Kâbe-i Muazzama'nın üzerine döküldüğü için orada rûhâni bir alabora meydana gelir. Ka'betullah'a yaklaşan hiç bir müslüman, kendi-ni bu cereyandan kurtaramaz ve hatta kendini isteyerek bu ce-reyana kaptırır, döner de döner. Bu bir lâhûti temizlik ameliyesidir. Kalbleri istilâ etmeye başlayan manevi kirler, göz pınarla-rından seller gibi dışarı atılır. Müslümanlar işte bu esnada ci-ğerlerinin tutuşup yandığını hissederler. Bu hararet, dağlanıp eritilen günahlarının burun deliklerini yakan nefes hâlinde dışarı fışkırmasından doğar. Bu ameliye, kardeş ruhların yeniden sar-maş dolaş olmasına hazırlık safhasıdır. Bu ameliye ile birlikte insanların gereksiz yere takılıp kaldığı renk, şekil ve biçim gibi hârici görünüşlerin aslında hiç önemi olmadığını, severken ruha, Allah'a ruha bakılması lâzım geldiğini öğrenmeye başlarlar.

Sakat değer ölçülerinden böylece sıyrılıp kurtulmuş olan müslümanlar, birbirleriyle konuşup görüşürken, dertleşip halleşir-ken, kucaklaşıp kaynaşırken şu hakikati anlarlar ki, Nebiyy-i Huda Muhammed Mustafâ'nın (s.a.v.) getirdiği ilâhi meş'ale, dünyanın her köşesinde, her dâim yanıp tutuşmaktadır. O hâlde bu meş'alenin sönmesi, kâinatın yeniden zifirî karanlığa dönmesi kabil değildir. Pekâlâ, bu ilâhi nur böylesine yaygın, aydınlattığı ufuklar böylesine genişken, dünyanın bir takım talihsiz muhit-leri ne diye hâlâ kopkoyu zulmetler içinde yüzmektedir? Bu derin hikmeti yakalayan mü'min, vücudunda soğuk ürpertiler his-sederek bu işte kendinin de günâh payı bulunduğunu anlar. Aydınlığında kendinin doya doya yıkandığı o ilâhî meş'aleyi avuçlayıp ondan mahrum olan zulmet

beldelerine niye götür-müyor? O ebedî risâletin bu halifesi olmak itibariyle yapması gereken vazifelerden biri de bu değil midir?

Yüzbinlerce nurlu yüzü, aşk ateşiyle kavrulup tutuşan iman-lı özü, ilâhi cezbeye tutulmanın şevkiyle kaynayıp coşan yaşlı gözü gören bir müslüman artık kendine hâkim olabilir mi? İlâhi aşkın bu karasevdalıları arasında katı kalbler yumuşar, âsî ne-fisler uslanır, dönmüş gözler puslanır, nemlenir ve yaş dökmeye başlar. Yaşlar aktıkça ruhlar yükselir, gönüller rahatlar, insan kendini kuş gibi hafiflemiş bulur. İşte Rasûl-ü Mükerrrem (sav.)' in fazilet itibariyle "ALLAH VE RASÛLÜNE İMÂNDAN, ALLAH YOLUNDA CİHÂDDAN SONRA GELDİĞİNİ" (1) haber verdiği bu yüce ibâdetin "İNSANI ANASINDAN DOĞDUĞU GÜNKÜ GİBİ TE-MİZ BİR HAYATA KAVUŞTURACAK" (2) "Sonunda da cennete ulaştıracak" (3) güce sahip olmasında bu ruhani tasfiyenin rolü büyüktür.

Böylesine hafifliyen, rahatlıyan ve her şeyi pırıl pırıl bir zi-hin ile düşünmeye başlayan insanın beyinde bir ışık çakar : Gözünün eriştiği her fert, papatya tarlasındaki çiçekler gibi be-yazlara bürünmüş, başka bir renk yok!.. Kendi dâhil bütün müs-lümanlar aynı şekilde giyinmiş; demek burada tek moda hâkim!. Kulağına gelen sesler de aynı: konuşulan başka ibadet dili de yok!.. Durur bir daha dinler :

"ALLAHIM, SEN ÇAĞIRDIN BEN GELDİM. EMRET, HER EM-RİN BAŞIM ÜSTÜNE! RABBİM, SENİN HER DAVETİNE BEN KOŞA-RAK GELİRİM... SENİN YÜCE SALTANATINDA EŞİN VE ORTA-ĞIN YOKTUR. ALLAHIM, BÜTÜN VARLIĞIMLA SANA YÖNEL-DİM... HAMD SENİNDİR, NİMET SENİNDİR, MÜLK SENİNDİR, BÜ-TÜN BUNLARDAN EŞİN VE ORTAĞIN YOKTUR, ALLAHIM!.." (4) Anlar ki, buraya toplanmış yüz binlerce insan adetâ bir tek var-ıktır. Yek vücud olmuştur. Fevkinde hiç bir değer bulunama-yacağı imân kardeşidir bunlar. O zaman kendi kendine sorar : Bu mübarek günde, bu mübarek beldede birleşip tek vücud ol-mayı başaran bu yüz binler, buradan ayrılıp memleketlerine git-tikten sonra da bu birliği, bu sevgiyi, bu canlılığı aynı sıcaklıkla devam ettirseler, acaba onları mağlûb edecek, onların karşısın-da duracak, onlara efendilik taslayacak bir yabancı ülke, bir ya-bancı topluluk bulunabilir mi? İşte o mü'min haccın en mühim hikmetini yakalamıştır. Ulaşılması gereken hedefe varmıştır. Haccın en mühim faydası da bu hikmeti yakalamak olsa gerektir.

Biz burada haccın faydalarını tesbit etmeye çalışmıyoruz. Böyle bir iddiayı zaten tam mânâsiyle gerçekleştirmek mümkün değildir. Zira Mevlây-ı Kerîmimiz de haccın ruhanî, cismani, dün-yevî, siyâsi, ictimâî nice faydalarını saymayarak mutlak bir ifâ-deyle : "Kendilerine ait MENFAATLARA şahit ve hazır olsunlar" (5) buyurmuştur. Demek oluyor ki bu faydalar yıllara, asırlara, ümmeti Muhammed'in durumuna göre değişebilir, farklılık arze-debilir. Yukarıda haccın en mühim faydası ve hikmeti diye belirt-tiğimiz, müslümanların derlenip toparlanması, birleşip kaynaş-ması, ehl-i küfr karşısında vaktiyle olduğu gibi sarsılmaz bir kale ve bölünmez bir blok teşkil etmesi hususu da âyet-i kerimenin mazmununda saklı mânâlardan günümüze en uygun düşenidir.

(1) Buhârî . Sahîh. İmân. 18: Tirmizî. Sünen. Fezâü'l -cihâd. 22.

(2) Buhârî . Sahîh. Hac. 4: Müslim. Sahih. Hac. -138.

(3) Buhârî . Sahih, ömre. 1: Müsl im-Sahih. Hac, 137.

(4) Buhârî . Sahîh. Hac, 26.

(5) el-Hac : 28.